

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

A Debreceni Protestáns Lap
könyvnyomdája Debrecen,
Nyomtató-utca 9. sz. A hova a
lap szétküldésére vonatkozó fel-
számlások küldendők. Minden-
nemű nyomdai munkákat felvál-
latunk és jutányos aron végezünk.

Megjelen belenként egyszer szombaton másfél lven.

Előfizetési ár: egész évre 12 korona, félévre 6 korona.

Hirdetések jutányos aron közöltetnek.

Egyes szám ára 30 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal
Debrecen, Nyomtató-utca 9. sz.
A hova a lap szellemi és anyagi
ügyeire vonatkozó összes közle-
mények, kéziratok, előfizetési
és hirdetési díjak küldendők.

Vezéravatás.

Örömeinek, hálaének
Csattog fel az égre:
Felséges Ur, fényes arcod
Felénk fordult végre!
Szived szerint való Pásztort
Rendeltél e népnek
Melyet erős farkasok és
Oroszlánok tépnek.

Örömeinek, hálaének:
Pacsirtaszó reggel.
Menekül már a sötétség
Tönkre vert sereggel.
Diadalmas világosság
Fent ragyog az égen.
Ezt a hajnalt, ezt a nappalt,
Ezt vártuk mi régen.

Mi vagyunk a világosság
Katonái mindég.
A mi kardunk mind villámlik,
A mi szívünk mind ég.
Az uj Vezért ielkesedve
Fölvatjuk márma.
Holnap újra harsoghat a
Hangos hadi lárma.

Jánosi Zoltán.

Eröss Lajos püspökké avatása alkalmával mondott beszéde.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerület!

Istennek népe, nekem pedig testvéreim és kedves atyámfiai az Ur Jézus Krisztusban!

„Akkor nagy hirtelenséggel lön az égből, mint egy sebészen zugó szélnek zendülése, mely eltelő az egész házat, amelyben ülnek vala. És látának kettős tüzes nyelveket és üle mindenikre azok közül. Megtelének pedig mindnyájan Szentlélekkel és kezdének szólni más nyelveken, amint a Szentlélek ád vala nekik szólniok.“ (Csel. 2. 2—4.)

Igy beszéli el Lukács evangélista az Apostolok Cselekedeteiről írott könyvben az első pünköszt csodás történetét. S ebben a történetben egyszerű és keresetlen szavakban mutat rá az Isten embere arra az erőforrásra, melyből akkor azok a csodák támadtak s arra a feltételre, mely alatt a Krisztusban hívők az ő egyházépitő munkájokra ma is áldást és sikert várhatnak.

Ez az erőforrás pedig nem más, mint az

Isten Lelke; és a feltétel, — ennek a Léleknek a hívőkkel való közöltetése.

Az evangéliumi történet, melynek keretébe a szentiró ezt az igazságot beállítja, igen világos.

Az istenemeri dráma itt a földön véget ért. Az áldozócsütörtöki fényes felhők Bethánia pálmás berkei felett bezárultak s a tanítványok várakozással eltelve függeszték szemeiket a vett ígéret teljesedésére, hogyha csakugyan valóra válik az — „*lehessenek az ő Mesteröknek tanu Jeruzsálemben, Judeában, Samáriában és a földnek mind végső határáig.*“ (Csel. 1. 8.)

És az ígéret betelt. Az Isten a megtörtént váltság felől Lelke által fényes bizonyosságot tesz a megváltott világ előtt s ugyanakkor csodálatos erőben s rendkívüli lelki ajándékokban részesíti azokat, akik által egyházát építeni s ígét milliók szívébe átültetni akarja.

Istennek népe, nekem pedig testvéreim és kedves atyámfiai az *Ur Jézus Krisztusban!*

Mi is mindnyájan, akiket itt velem és körülöttem láttok, arra a munkára vagyunk elhívva, amelyre az Ur a maga Lelke által egykor azokat a tanítványokat elhívta; mi is az Isten anyaszentegyházának „gyűjtögetésére“ és igazgatására vállalkoztunk s bár azokban a csodás

TÁRCA.

Kálvinista püspökavatásra.*

A jégvirágok bibortüzben égnek:
Egy-egy pünkösztí rózsza mindenik.
Kék fátyolán át fagyoskeblű égnek
Egy lángoló szív — nézd — megjelenik.
Nap ragyogása fekete éjfélnél,
Bus hófelleg virágesőt havaz.
Nézd: csoda történt e szomorú télben,
Itt a ragyogó, kacagó tavasz.

Mig szilajon zord északi szél tombol,
Söpör az utcán szikrázó havat;
Hangos örömdal harsog a templomból,
Próféták népe prófétát avat.
Az igazságért küzdök seregében,
Csatára készen ott áll a vezér
Mint az oroszán: harcoljon aképen;
Mig a szívében ég, lángol a vér!

Óh nem is ember, ki küzdeni gyáva
Dicső, magasztos igazságokért;

* Az új püspök tiszteletére tartott diszeloadáson szavalták a városi színházban.

Ki hajtja nyakát hitvány rabigába,
Kiből korbáccsal csapolják a vért.
Zuzd a bilincset! Fogd tegyveredet fel!
Hiv az igazság örök csillaga.
Meg vagyon írva: földre szállott egyszer
S igazságért halt az Isten Maga!

És ez a nép, mely vezérét avatja;
Követi hiven — küzdő Istenét.
Nézd: izzó tenger vére zuhatagja,
Égő oltárra viszi mindenét.
Meg nem töri őt a börtön, a gálya,
A szíve arany, a keble acél,
Nem lesz soha ő zsarnok rabszolgája:
Világszabadság előtte a cél.

Próféták népe új vezért avat ma,
Diszbe a város ezért öltözött
S már lángol a szent harcok diadalma
A jövő foszló felhői között.
Hajnalodik. Küzdő seregünknek
Szíve bátran, melegülve dobog.
Emberiség: a tiéd ez az ünnep,
A te kardod cseng, lobogód lobog!

Jánosi Zoltán.

pünkössti ajándékokban mi, sem most, sem más-kor nem részesültünk; bár a kettős tüzes nyelveket nem láttuk s az idegen nyelveken való szólni tudás rendkívüli „*δωρεα*“-jával sem dicsekedhetünk mégis mi sem magunktól vettük a mi szolgálatunknak méltóságát, hanem hivattattunk és választattunk arra törvényeink és a *Krisztus* parancsolata szerint, aki felől írva vagyon, hogy „*adott némelyeket apostolokat, némelyeket prófétákat, némelyeket evangélistákat, némelyeket pásztorokat és doktorokat a szenteknek egy testbe való kötöttesekre, a szolgálatnak munkájára és az ő testének építtetésére.*“ (Ef. 4. 11—12.)

A „szentek“, akiről szó vagyon, ti vagyatok atyámfiai; az „építtendő test“, az anyaszentegyház; a „szolgálatnak munkája“ pedig az a teljes odaadás és önfeláldozó buzgóság, a mellyel a szent tudományt, melyet a mi Urunktól a *Krisztustól* vettünk, mindnyájan, akik hitünkben kifolyólag a királyi papság tagjai vagyunk, különbség nélkül hirdetni tartozunk Isten dicsőségére és „*minden hívőnek idvességére.*“ (Róm. 1. 16.)

Mert akik a *Krisztusban* hisznek, azok egyenlőképpen mindnyájan papok s mint „*választott nemzetiség és királyi papság*“ (1. Pét. 2. 9.) egyenlőképpen vihetnek az Isten elébe lelki áldozatot.

Noha tehát e tekintetben nincs köztünk semmi különbség, sőt igaz az, amit az apostol mond, hogy t. i. az egész anyaszentegyház általában véve „*az Urnak öröksége*“ („*Κληροσ*“ I. Pét. 5. 3.) másfelől tudva azt, hogy az Isten az egyházi szolgálat végzésére az anyaszentegyházban a külső és belső rend kedvéért eleitől kezdve külön szolgálatait is rendelt és hogy ezekre mint az ő „*titkainak hivatalos sáfáira*“ (1. Kor. 4. 1.) kétszeres felelősséget tett, midőn ezen a helyen ebben a pillanatban arra gondolok, hogy ma már (s talán törvényes beiktatásom és elhangzott esküm után sokkal nagyobb mértékben, mint mások,) én is ezek közül való vagyok: bizony-bizony felelem vesz rajtam erőt s aggódva gondolok a szolgálatnak ama munkájára, mely veletek és az én Uramnak a *Jézus Krisztusnak* testével, tudniillik az anyaszentegyházzal szemben reám vár és az én erőtelenségem, gyarlóságom és semmis vólto tudatában ahoz folyamodom, egyedül abban bizom, akiről meg van írva, hogy neve „*erős torony ahoz, aki hozzá folyamodik.*“ (Péld. 18. 10.) és kegyelme elegendő annak, aki benne bizik. (2. Kor. 12. 9.)

Mély alázattal hajlok azért meg kegyelemnek Istene mindenható hatalmad parancsszava

előtt s hálás szívvél köszönetet mondva gondviselő jóságodért, mellyel kora ifjúságom óta kézenfogva vezetél: esedezem, hogy mint anyaszentegyházad legelső alapvetőivel tevéd, adjad nekem is a te Szentlelkedet s ennek ereje által segíts, hogy a reám várakozó nagy feladatokat kedved szerint oldhassam meg!

Mert jól tudom, hogy ezen a helyen, ahova állítottam, nagy feladatok várakoznak reám s nekem feltett szándékom, ezekre tekintve soha meg nem restülni a jó igyekezetben; de tudom azt is, hogy ember vagyok és hogy hiábavaló minden emberi igyekezet „*mert egyedül Isten az, aki előmenetelt ad*“ (1. Kor. 3. 7.) Ezért „*járu- lok bizodalommal az ő kegyelmének székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk az alkalmatos időben való segítségére.*“ (Zsid. 4. 16.)

Ezek között a nagy feladatok között pedig a legelső helyen áll előttem a *Krisztus* nyájának gondos és szelid legeltetése azokon a kies mezőkön, melyeken az igaz és hamisítatlan keresztényen hitnek és a tiszta erkölcsöknek a forrásai buzognak. Ezek a mezők pedig a Biblia és különösen az evangélium országában keresendők. Én nem dicsekedhetem azzal, hogy a vallás csodatevő vesszejével a komor sziklából is élő vizek kutfejét csalom ki, de azt igenis akarom, hogy mennél feketébb körülöttünk az emberek hitelensége és mennél kihívóbb a maga hitelenségében elbizakodott és sokszor már a materiális és testi érdekeken túl más érdekeket nem is látó, nem is kereső, de aztán ezekért minden áldozatra kész világ önzése és vakmerősége, — annál nagyobb és annál őszintébb legyen bennetek is atyámfiai a buzgóság a *Krisztust* bevenni, benne növekedni s igéjét mind magán, mind családi éltetekben, mind az egész társadalomban érvényre juttatni. Szóval: hitet s abból folyó erkölcsöt és eleven egyházi életet akarok s ezért imádkozom reátok az Isten Lelkéért, mert „*ember nem teheti az embert hívővé, hanem a Lélek, ki a szívet és kedélyt kormányozza*“ (Zwingli. Werke. I. 232.)

Ezzel összefüggő további feladatomnak tartom azután a lelkipásztori pályára lépett ifjúság nevelésének helyes irányítását.

Tudvalevő dolog, hogy e tekintetben már tettünk is valamit s a javaslatok egyházi felsőbb hatóságaink fórumain éppen most vannak munkában s talán csak hónapok vagy talán csak hetek választanak már bennünket el attól az időtől, amikor sok felismert bajon és hiányon segítve leend. Én a munkálatban levő eme javaslatoknak elébe vágni nem akarok, de elvei-

Eröss Lajos püspökké avatása alkalmával mondott beszéde.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerület!

Istennek népe, nekem pedig testvéreim és kedves atyámfiak az Ur Jézus Krisztusban!

„Akkor nagy hirtelenséggel lön az égből, mint egy sebesen zugó szélnek zendülése, mely eltelé az egész házat, amelyben ülnek vala. És látának kétfős tüzes nyelveket és üle mindenikre azok közül. Megtelének pedig mindnyájan Szentlélekkel és kezdének szólni más nyelveken, amint a Szentlélek ád vala nekik szólniok.“ (Csel. 2. 2—4.)

Igy beszél el Lukács evangélista az Apostolok Cselekedeteiről írott könyvben az első pünköszt csodás történetét. S ebben a történetben egyszerű és keresetlen szavakban mutat rá az Isten embere arra az erőforrásra, melyből akkor azok a csodák támadtak s arra a feltételre, mely alatt a Krisztusban hívők az ő egyházépítő munkájokra ma is áldást és sikert várhatnak.

Ez az erőforrás pedig nem más, mint az

Isten Lelke; és a feltétel, — ennek a Léleknek a hívőkkel való közöltetése.

Az evangéliumi történet, melynek keretébe a szentíró ezt az igazságot beállítja, igen világos.

Az istenemberi dráma itt a földön végetért. Az áldozócsütörtöki fényes felhők Bethánia pálmás berkei felett bezárultak s a tanítványok várakozással eltelve függeszték szeméiket a vett ígéret teljesedésére, hogyha csakugyan valóra válik az — „*lehessenek az ő Mesteröknek tanu Jeruzsálemben, Judeában, Samáriában és a földnek mind végső határáig.*“ (Csel. 1. 8.)

És az ígéret betelt. Az Isten a megtörtént váltság felől Lelke által fényes bizonyosságot tesz a megváltott világ előtt s ugyanakkor csodálatos erőben s rendkívüli lelki ajándékokban részesíti azokat, akik által egyházát építeni s igéjét milliók szívébe átültetni akarja.

Istennek népe, nekem pedig testvéreim és kedves atyámfiak az Ur Jézus Krisztusban!

Mi is mindnyájan, akiket itt velem és körülöttem látok, arra a munkára vagyunk elhívva, amelyre az Ur a maga Lelke által egykor azokat a tanítványokat elhívta; mi is az Isten anyaszentegyházának „gyűjtögetésére“ és igazgatására vállalkoztunk s bár azokban a csodás

TÁRCA.

Kálvinista püspökavatásra.*

A jégvirágok hibortűzben égnek;
Egy-egy pünkössti rózsa mindenik.
Kék fátyolán át fagyoskeblű égnek
Egy lángoló szív — nézd — megjelenik.
Nap ragyogása fekete éjfélnél,
Bus hófelleg virágesőt havaz.
Nézd: csoda történt e szomoru télben,
Itt a ragyogó, kacagó tavasz.

Mig szilajon zord északi szél tombol,
Söpör az utcán szikrázó havat;
Hangos örömdal harsog a templomból,
Proféták népe profétát avat.
Az igazságért küzdök seregében,
Csatára készen ott áll a vezér
Mint az oroszlan: harcoljon aképen;
Mig a szívében ég, lángol a vér!

Óh nem is ember, ki küzdeni gyáva
Dicső, magasztos igazságokért:

* Az új püspök tiszteletére tartott díszelőadáson szavalták a városi színházban.

Ki hajtja nyakát hitvány rabigába,
Kiből korbácssal csapolják a vért.
Zuzd a bilincset! Fogd tegyveredet fel!
Hiv az igazság örök csillaga.
Meg vagyon irva: földre szállott egyszer
S igazságért halt az Isten Maga!

És ez a nép, mely vezérét avatja;
Követi hiven — küzdő Istenét.
Nézd: izzó tenger vére zuhatagja,
Égő oltárra viszi mindenét.
Meg nem töri őt a börtön, a gálya,
A szive arany, a keble acél,
Nem lesz soha ő zsarnok rabszolgája:
Világszabadság előtte a cél.

Prótéták népe új vezért avat ma,
Diszbe a város ezért öltözött
S már lángol a szent harcok diadalma
A jövő foszló felhői között.
Hajnalodik. Küzdő seregünknek
Szive bátran, melegülve dobog.
Emberiség: a tiéd ez az ünnep,
A te kardod cseng, lobogód lobog!

Jánosi Zoltán.

pünkösti ajándékokban mi, sem most, sem más-kor nem részesültünk; bár a kettős tüzes nyelveket nem láttuk s az idegen nyelveken való szólni tudás rendkívüli „*δωρεα*“-jával sem dicsekedhetünk mégis mi sem magunktól vettük a mi szolgálathoz méltóságát, hanem hivattattunk és választattunk arra törvényeink és a *Krisztus* parancsolata szerint, aki felől írva vagyon, hogy „*adott némelyeket apostolokat, némelyeket prófétákat, némelyeket evangélistákat, némelyeket pásztorokat és doktorokat a szenteknek egy testbe való kötöttesekre, a szolgálathoz munkájára és az ő testének építésére.*“ (Ef. 4. 11—12.)

A „szentek“, akiről szó vagyon, ti vagyatok atyámfiai; az „építendő test“, az anyaszentegyház; a „szolgálathoz munkája“ pedig az a teljes odaadás és önfeláldozó buzgóság, a mellyel a szent tudományt, melyet a mi Urunktól a *Krisztustól* vettünk, mindnyájan, akik hitünkben kifolyólag a királyi papság tagjai vagyunk, különbség nélkül hirdetni tartozunk Isten dicsőségére és „*minden hívőnek idvességére.*“ (Róm. 1. 16.)

Mert akik a *Krisztusban* hisznek, azok egyenlőképpen mindnyájan papok s mint „*választott nemzetiség és királyi papság*“ (1. Pét. 2. 9.) egyenlőképpen vihetnek az Isten elébe lelki aldozatot.

Noha tehát e tekintetben nincs köztünk semmi különbség, sőt igaz az, amit az apostol mond, hogy t. i. az egész anyaszentegyház általában véve „*az Urnak öröksége*“ („*Κληρονομία*“ 1. Pét. 5. 3.) másfelől tudva azt, hogy az Isten az egyházi szolgálat végzésére az anyaszentegyházban a külső és belső rend kedvéért eleitől kezdve külön szolgálathoz is rendelt és hogy ezekre mint az ő „*titkainak hivatalos sáfáira*“ (1. Kor. 4. 1.) kétszeres felelősséget tett, midőn ezen a helyen ebben a pillanatban arra gondolok, hogy ma már (s talán törvényes beiktatásom és elhangzott esküm után sokkal nagyobb mértékben, mint mások,) én is ezek közül való vagyok: bizony-bizony félelem vesz rajtam erőt s aggódva gondolok a szolgálathoz ama munkájára, mely veletek és az én Urammal a *Jézus Krisztusnak* testével, tudniillik az anyaszentegyházal szemben reám vár és az én erőtelenségem, gyarlóságom és semmis voltom tudatában ahoz folyamodom, egyedül abban bízom, akiről megírva, hogy neve „*erős torony ahoz, aki hozzá folyamodik.*“ (Péld. 18. 10.) és kegyelme elegendő annak, aki benne bíz. (2. Kor. 12. 9.)

Mély alázattal hajlok azért meg kegyelemnek Istene mindenható hatalmad parancsszava

előtt s hálás szívvél köszönetet mondva gondviselő jószágodért, mellyel kora ifjúságom óta kézenfogva vezetél: esedezem, hogy mint anyaszentegyházad legelső alapvetőivel tevéd, adjad nekem is a te Szentlelkedet s ennek ereje által segíts, hogy a reám várakozó nagy feladatokat kedved szerint oldhassam meg!

Mert jól tudom, hogy ezen a helyen, ahova állítottam, nagy feladatok várakoznak reám s nekem feltett szándékom, ezekre tekintve soha meg nem restülni a jó igyekezetben; de tudom azt is, hogy ember vagyok és hogy hiábavaló minden emberi igyekezet „*mert egyedül Isten az, aki előmenetelt ad*“ (1. Kor. 3. 7.) Ezért „*járulok bizodalommal az ő kegyelmének székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk az alkalmas időben való segítségére.*“ (Zsid. 4. 16.)

Ezek között a nagy feladatok között pedig a legelső helyen áll előttem a *Krisztus* nyájának gondos és szelid legeltetése azokon a kies mezőkön, melyeken az igaz és hamisítatlan keresztényen hitnek és a tiszta erkölcsöknek a forrásai buzognak. Ezek a mezők pedig a Biblia és különösen az evangélium országában keresendők. Én nem dicsekedhetem azzal, hogy a vallás csodatevő vesszejével a komor sziklából is élő vizek kutfejét csalom ki, de azt igenis akarom, hogy mennél feketébb körülöttünk az emberek hitlensége és mennél kihívóbb a maga hitlenségében elbizakodott és sokszor már a materiális és testi érdekeken túl más érdekeket nem is látó, nem is kereső, de aztán ezekért minden áldozatra kész világ önzése és vakmerősége, — annál nagyobb és annál őszintébb legyen bennetek is atyámfiai a buzgóság a *Krisztust* bevenni, benne növekedni s igéjét mind magán, mind családi éltetekben, mind az egész társadalomban érvényre juttatni. Szóval: hitet s abból folyó erkölcsöt és eleven egyházi életet akarok s ezért imádkozom reátok az Isten Lelkéért, mert „*ember nem teheti az embert hívővé, hanem a Lélek, ki a szívet és kedélyt kormányozza*“ (Zwingli. Werke. I. 232.)

Ezzel összefüggő további feladatunknak tartom azután a lelkipásztori pályára lépett ifjúság nevelésének helyes irányítását.

Tudvalevő dolog, hogy e tekintetben már tettünk is valamit s a javaslatok egyházi felsőbb hatóságaink fórumain éppen most vannak munkában s talán csak hónapok vagy talán csak hetek választanak már bennünket el attól az időtől, amikor sok felismert bajon és hiányon segítve leend. Én a munkálatban levő eme javaslatoknak elébe vágni nem akarok, de elvei-

met, melyek bennem részint a gyakorlati élet, részint a tanári katedrán szerzett tapasztalataim rostáján szűrődtek le, röviden és általános vonásokban mégis körvonalozni óhajtom.

Én azt gondolom Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerület, kedves atyámfiak az *Ur Jézus Krisztusban*, hogy habár „senkisémet mehet a Krisztushoz, hanem ha az Atya, aki őt elbocsátotta, vonádjá azt” (Ján. 6. 44.) és habár, mint mondtam, belsőleg az embert hívővé csakis a Lélek teszi: mégis ott, ahol egész tömegeknek a vezetéséről van szó, külsőleg nagyon sok függ a pásztor hitétől, tudásától és buzgóságától. Tűzet csak tűzzel lehet gyújtani és egy hitetlen, a kortól elmaradt, vagy éppen laza erkölcsű lelkipásztor sohasem lehet a gyülekezet hitéletének sikeres építője. Azért szükségesnek tartom, hogy a mi theológus ifjaink igaz keresztyén istenfellemben neveltessenek: a szent szolgálatban szorgalmasan gyakoroltassanak azoknak a szövétnekeknek emberek által gyújtott fénye mellett, melyek őseinktől reánk maradt hitvallásainkban ma is értékes örökségünket képezik. Nem azt teszi ez és nem is azt akarom mondani, hogy a haladás és a tudományos vizsgálódás lelke elől elzárkózzunk, vagy hogy a szabaddá lett lelkiismeret szárnyaira állandóan holt terheket rakjuk. Nem! Én a felvilágosodásnak, a szabad vizsgálódásnak és tanításnak, az eszmék nemes surlódásának és harcának igaz barátja vagyok; de ennek, éppen azon a ponton, ahol a lelkipásztorok nevelése eldőlt, nem szabad abban allania, hogy az evangélium leendő predikátorainak a lelkéből minden hitet kiirtsunk s koldusokká tegyük őket azokban a kincsekben, amelyekben leggazdagabbaknak kellene lenniök. A mi szabadságunk álljon abban, hogy a *Krisztus* tudományának lényegét megértve, ahoz hűek maradjunk: nem azért, mert történelmi tekintélyek támogatják, hanem azért, mert hitünket eszünkkel és világnézetünkkel harmóniába hozni képesek vagyunk. Meg kell mutatnunk a világnak, hogy a kálvinizmus sem nem vakhit, sem nem hitetlenség.

E végből kiváló gondomat fogja képezni theológiánk tudományos színvonalon való tartása s rajta leszek, hogy akik innen az életbe kikerülnek „tudják, kinek higgyenek” (2. Tim. 1. 12.) s képesek legyenek megállani a kísértések között is.

A hit és tudás így kialakult és jól egyensúlyozott harmóniája termi a sziklaszilárd jellemet, amely amíg egyfelől legszebb dísz a férfinak, másfelől egyetlenegy és semmi által nem

pótolható próbaköve az erkölcsnek s feltétele a református lelkipásztor sikeres működésének.

Hogy aztán ezt a célt az eddigi keretek között megvalósíthatjuk-e, vagy talán magasabb szempontból s intézményeink korszerű fejlesztése érdekében más, kívül álló tényezővel kell majd kezdetet fogunk, ez a jövő titka. Egyről azonban kit-kít biztosíthatok. Tudniillik arról, hogy bármint alakuljanak is a viszonyok, én a kötelességemet tudni fogom és egyházunk békekötésekben és országos törvényekben gyökeredző autonómikus jogai felett éber szemekkel őrt állok és azokat bármely oldalról jövő támadások ellen becsületos hűséggel védelmezem.

És itt természetesen gondolok nemcsak theológiánk, hanem bölcsészeti karunk, jogakadémiaink, tanítóképző intézeteink, közép- és népiskoláink sorsára is. Ezek között az előbb említettek sorsa az állami törvények által eléggé biztosítva lévén, szólanom kell a népiskolákról.

Nem tagadom, hogy én elvileg az állami teljesen ingyenes s hangsúlyozom: az egész vonalon keresztül vitt és a jogegyenlőség elvén alapuló népoktatásnak vagyok a barátja, melynek keretein belül jól el tudom képzelni az egyházak által teljesítendő hitoktatás beállítását és a felekezeti érdekek biztosítását is. De mindaddig, amíg azt látom, hogy a többi egyházak és felekezetek a magok népiskoláihoz szívósan és következetesen ragaszkodnak; mindaddig míg állami tanügy-politikánk liberalizmusához sok szó és kétség fér s okom van csodálkozni afelett, hogy államkormányaink az 1848-ik évi XX. t.-c. 2-ik és 3-ik §-aiban lefektetett elvek radikális és igazságos megoldásához hozzá nyulni nem mernek, — addig felekezeti népiskoláink közül csak egyetlenegy is feladni bűnnek tartom s olyan könnyelműségnek, mely nemcsak a református hitélet fejlődésében bosszulná meg magát, hanem magára a nemzeti kulturára is veszedelemmel járna.

Hiszem, reménylem és tudom, hogy e tekintetben ma már tisztán látnak a mi néptanítóink is és semmi okunk nincs attól félni, hogy ott, a hol érdekeink fenyegetve lesznek, velünk egy táborban s egy lobogó alatt ne küzdjenek. Általában bizodalommal tekintek a tanári és tanítói karokra, mint egyházunk egészséges vérkeringésének nemes szerveire s szívesen üdvözölöm őket számokra jogokat biztosított egyházi alkotmányunk sáncain belül.

Említettem az 1848-ik évi XX. törvénycikket. Felőlem tudva van, — mert hiszen több ízben megírtam a múltban, — hogy én az állam

és az egyház közötti viszony szabályozásánál inkább lazítani szeretném a kapcsolatokat, mint szorítani s igazán eszményi állapotnak azt tartanám, ha meg tudnánk élni a magunk emberségéből s ha egyházunk anyagi tekintetben magát az államtól teljesen függetleníthetné. Sok itt fel nem sorolható okom van nekem ezzel a gondolattal rokonszenvezni. Erről azonban mindaddig szó sem lehet, míg Magyarországon az egyházak közötti egyenlőség és viszonyosság csak papiroson van meg s egyes egyházak olyan kiváltságos jogokat élveznek és olyan javadalmazásokban részesülnek, amelyekkel szemben a mi számlánk „követel” rovata még mindig kitöltetlen. Messze vezetne, ha e körül a kérdés körül mélyebb fejtegetésekbe bocsátkoznám. Ugyanazért röviden csak azt jegyzem meg, hogy nekünk jogunk van egyenlő elbánást követelni s ezt a jogunkat kodifikálta az 1848-ik évi hazafias liberálisizmus, mikor a sokat emlegetett XX. törvénycikket megalkotta, — a törvényesen bevett vallásfelekezetekre nézve a tökéletes egyenlőség és viszonyosság elvét szövegezte (2. §.) és kimondta, hogy „minden bevett vallásfelekezet egyházi és iskolai szükségéi közálladalmi költségei által fedeztessenek.” (3. §.)

Nem arról van tehát itt szó, hogy mi az után esengünk, ami a másé; hanem arról, hogy testvérek vagyunk és ha az ősi örökségből többi testvéreink (még a mostoha-testvérek is!) már századokkal ezelőtt kikapták a magok részét, végre adassék ki abból a mi részünk is; és ha ez, — amint hiszem, — törvényes formában megtörténik, akkor zárassék le a *multra* nézve a számadás s a mi testvéreink az állammal szemben ne álljanak elő ismét újabb igényekkel; mert ez csak arra vezetne, hogy az egyenlőség és viszonyosság elve, ismét problematikussá váljék s maga az állam egy lehetetlen dilemma elé állíttassék.

Hogy aztán mi a mi törvényes örökségünket miképpen fogjuk és kívánjuk felhasználni, — az olyan kérdés, mely könnyen rendbehozható s minden komolyabb hazafias aggodalom nélkül reánk is bizható. Egyet azonban már ma konstatálni kívánok, t. i. azt, hogy a magyar református lelkész, tanár és tanító díjazása nem lehet kevesebb, mint más hozzá hasonló minősítéssel bíró közhivatalnok, vagy tisztviselő díjazása. Az egyenlőség és viszonyosság elvéből ez is természetesen következik. Hiszen bármely munkának az értéke az arra fordított lelki-testi erőből, az előleges befektetésektől, a munkával

együttjáró kellemetlenségek és nehézségek minőségétől és mindenekfelett attól a haszontól függ, mely a köz szellemi, erkölcsi és anyagi javára irányul. És ha ebből a szögből nézzük a szőnyegen forgó kérdést, nincs oka a magyar református lelkésznek, tanárnak és tanítónak a megmérgettetéstől huzódoznia.

Szántszándékkal hagytam beszédem végére a felekezeti béke kérdését. Ez a mi mai közéletünknek a tengeri kigyója.

Az én programmom ebben a tekintetben igen egyszerű: *bóldogítson kit-kit a maga hite s senki a maga egyházát izléstelen és erőszakos lélekaláztatba bele ne vigye.* Erős és rendíthetetlen ugyan a meggyőződésem, hogy „*más fundamentumot senki nem vethet azon kívül, amely egyszer vettetett, mely a Jézus Krisztus.*” (I. Kor. 3. 11.), hogy az emberiség jövője a keresztyénség jövőjétől függ és hogy az evangélium egyetlen és semmi más által nem pótolható forrása minden igaz kulturának; nem ingadozom abban a hitemben sem, hogy a kálvinizmus a legtökéletesebb formája a keresztyénségnek, — de ez cseppet sem feszélyez engem abban, hogy minden embert testvéremnek tekintsek, aki az Istent féli és az ő parancsolatait megtartja. Én minden hitet, minden vallást becsülök, ha az embert a tökéletesség útján előre viszi, mert tudom és vallom, hogy „*az Isten az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette.*” (Csel. 17. 26.) és hogy „*minden embereknek mindenütt hirdeti, hogy megtérjenek.*” (Csel. 17. 30.) Ezt a *Krisztus* igéjéből tanultam. Megtartom. És másokkal is megtartatni igyekezem. Mert.

Különösen nagy csapásnak tartanám, ha éppen mi, a *Krisztus* tanítványai és éppen hazánkban szállanánk egymással harcba. Hiszen a mi vallásunk a szeretetnek a vallása s nemzeti történetünk azt tanítja, hogy akkor voltunk mindig a legnagyobbak, mikor egymást megértettük. Hogy ez így legyen, most is és a jövőben is, rajtunk bizonyára nem fog mulni. Szeretném, ha ezt a kijelentésemet meghallanák és komolyan vennék mindenütt, ahol közéletünk jelesei és irányítói talán ebben a pillanatban is a felekezeti békéről tanácskoznak. Mi is a békét akarjuk s ugyanezt szeretjük feltenni még ma is és azokról is, akik nem ebben a templomban ugyan, de mégis a hármass bérce s négy folyamoz haza határain belül imádják az Istent. De ha — amitől az Isten óvjon, — ha mondom, ebben a feltevésünkben csalatkoznánk, — ha tovább is azt látnánk, hogy ebben az országban a protestántizmusnak és minden libe-

ralis törekvésnek ma is az a sorsa, hogy a sokszor még az állami törvényeknek is vakmerően neki menő reakcióval élet-halál harcot vívjon. — hát akkor harcolni fogunk; akkor a védekezésre táborba szállunk s ebben a táborban ott fogok lenni én is.

Ime Főtiszteletű Egyházkerület, kedves atyámfiai az Ur Jézus Krisztusban, egyszerű szavakban előadva, — így fogom fel hivatásomat, mint hű fia egyházannak, hazámnak. — tisztelője a törvényeknek s hódoló alattvalója a felkent királynak! Ehez a munkához kérem a Méltóságos főgondnok ur jószágos szívét, esüggedhetetlen energiáját s kipróbált hűségét. De kérem a Nagytiszteletű esperes urak, egyházmegyei gondnokok, jegyzők, tanácsbírók, képviselők, lelkészek, iskolaigazgatók, tanárok, tanítók, prezsbiteriumok és összes hitorszosaim szíves támogatását. Én magam semmi vagyok s ha a reám tárazó kötelességekkel szemben eröm csekélységére gondolok, a roppant felelősség tudatának súlya alatt szinte összeroskadok. De ha a seregek Úranak és Istenének nevében, aki engemet elhívott és az ő Lelke által támogatva, együtt fogunk a munkához: akkor elébb-utóbb győzni fogunk. Amit szóltam, szívemből szóltam s az én Úram iránt érzett hálából, kinek akaratát látom a felem fordult s köszönettel vett bizodalomban. Igyekszem erre a bizodalomra méltó lenni, fogadásomhoz hű maradni. „Itt állok, — másként nem tehetek; Isten segits!” Ámen!

A tiszántuli egyházkerület ünnepe.

Eröss Lajos beiktatása.

Eröss Lajost, a tiszántuli egyházkerület új püspökét nov. 17-en iktatta be az egyházkerület püspöki méltóságába. A beiktatási ünnepély fenyves keret között ment végbe, részt vett azon a magyar protestáns világ színe-java és a kerületbeli törvényhatóságok és városok fenyves küldöttsége. A beiktatáson jelen voltak Tisza Istvan gróf György Endre, Benedek Janos, Szabó Kálmán, Papp Elek képviselők, Antal Gabor, Kenessey, Baksay püspökök — Revész Kálmán esperes, Benedek Sándor közp. bíró, Szabó Sándor máramarosi alispán, Falussy Arpad szatmári főispán és számos más egyházi és világi kivalóság.

A beiktatási ünnepély az egyházkerület közgyűléssel kezdődött.

Már a kora reggeli órákban meglátszott, hogy nagy esemény lesz ma Debrecenben. Különösen szokatlan volt az élénkség a Nagytemplomban és a kollégium körül. Diszruhás rendőrök, városi, megyei hajduk áldogáltak itt ott jelezve, hogy nagy ünnepély lesz. A ke-

rületi gyűlés első ülését 9 órára tűzte ki az elnökség. Programját képezte az első ülésnek a püspökválasztás bejelentése s az új püspök választásának a megerősítése. 9 órára alig egy-két kivétellel, ugyyszólván teljes számban együtt volt az egyházker. közgyűlés. Az ülés megnyitása előtt érdekes volt az ülésterem képe. Az egyházkerületi lelkész-képviselők, de még több pap is palastosan, egyházi díszben jelentek meg s a sok fekete palást között élénk, de kellemes ellentétet képezett a világi képviselők nagyszámu, gyönyörű díszmagyar ruhája.

Kilenc óra után nyitotta meg az ülést Degenfeld József főgondnok, aki díszmagyarban, érdemrendekkel díszítve foglalta el az elnöki széket.

Dávidházy Janos kabal lelkész, legidősebb esperes imaja vezette be az ülést. Majd Degenfeld gróf főgondnok meleg szavakkal parentálta el az egyházkerület halottait: Nagy Istvan esperest, Garzó Gyulát, Kiss Albertet, Soltész Jánost és Tóth Józsefet az érdemes öreg professzort. Azután az egyházi állapotokat fejtegeti, hogy azok kedvezőtlenek, kiter a „Ne temere“ enciklikara, határozottan elítelve annak intencióit, melyek nem alkalmasak a felekezeti bébe apolására, megemlíti a kath. autonómia ügyét is, melyet a hierarchia miatt nem tart megvalósíthatónak. Vegre rater az ülés tulajdonkepeni programjára s bejelenti a lezajlott püspökválasztás eredményét, mely 71 szótöbbséggel Eröss Lajos theol. tanár, tanácsbíró a ref. egyház püspökeve megvalasztatott. (Ejzenes) Inditványozza, hogy a küldöttség menjen az új püspökert. A küldöttség elnöke Sulyok Istvan esperes, tagjai pedig Biki Karoly, Papp József, Domahidy Elemér és Gaal Kálmán lettek. A püspök megerkezéseig az elnök az ülést felfüggesztette.

A küldöttség 10 órakor érkezett meg a terembe Eröss Lajos püspökkel. Mi or a püspök alakja feltűnt a terem ajtóban, lelkesülten felharsant az eljen! A püspök láthatólag meghatva ment végig a termen s lépett az elnökség emelvényére. Egyszerű fekete palást, papi sapka volt rajta, méltosagat a ruházatban a püspököt megillető reverenda mutatta.

Degenfeld gróf udvözlí az új püspököt rövid beszédben, egyttal feltéve a kérdést: elfogadja-e Eröss Lajos a püspöki széket? Az új püspök rövid beszédben felelt a kérdésre.

Most dr. Baksay Lajos világi főjegyző felolvasta előtte az eskümintát. A főgondnok újra feltette a kérdést: Hajlandó-e méltóságod e minta szerint megesküdni? A püspök igenlöleg válaszolt, egyttal néhány szóban a kerület támogatását keri a díszes, de terhes méltóságával együtt járó feladatok teljesítéséhez.

A főgondnok ezután kimondta a határozatot, a mely szerint az egyházkerület Eröss Lajos püspök megvalasztását örömmel tudomásul veszi s öt méltóságában megerősíti.

A kollégium dísztermében tartott ülés után átvonult az egyházkerületi gyűlés a nagytemplomba, amelynek padosrait megtöltötte már akkorra a díszes közönség.

Haromnegyed 11-kor vonult be a templomba az egyházkerület elnökségének, az esperesi karnak s az egyházmegyei gondnokoknak vezetésével az egyházkerület képviselősege. A menet a jogakadémia ifjuságának díszmagyarba öltözött csapata nyitotta meg.

Harangzugás és az orgona lélekemelő hangja mellett foglalta el a padosorokat a palástdíszbe öltözött lel-

készek s az egyházkerület világi előkelőségének diszes tiszteletreméltó tömege.

A templom minden talpalatnyi helyét betöltötte az érdeklődő közönség. Az Ur asztala körül az egyházkerület elnöksége, az esperesi kar és az egyházmegyei gondnokok foglaltak helyet.

A lélekemelő ünnepélyt a főiskolai kántus éneke nyitotta meg. Az ének hatalmas hangjai betöltötték a templomot. Majd a közének után Eröss Lajos, az új püspök alakja jelent meg a szószéken. Magas szárnyalású, mely gondolatokkal teljes imát küldött a seregek urához, aki a sziveket és veséket vizsgálja s kérte, hogy áldja meg az ünneplő gyülekezetet.

Degenfeld József gróf főgondnok beszélt ezután. Rövid beszédben bejelentette a püspökválasztás eredményét s felhívta a püspököt, hogy tegye le a hivatalos esküt. Eröss Lajos a Dávidházy esperes előmondása után érces hangon, emelt fővel esküdött a mennyei Isten előtt kötelességei pontos teljesítésére.

Most következett az ünnepély legmeghatóbb akkusa. A püspök térdre borult, az egyházkerület három legidősebb esperese fejére tette a kezét s Dávidházy Janos magas szárnyalású imában kérte rá az Isten minden áldását.

Ezután megint Degenfeld gróf üdvözölte a püspököt, kifejtve, hogy az egyház érdekében egyetértő munkára van szükség, csak jó egyetértéssel lehet az egyház ügyét előbbre vinni és munkálni, majd átadta neki az egyházkerület pecsétjét. Ezután az esperesek és gondnokok egymás után szorítottak kezét a már beiktatott püspökkel, biztosítván őt arról, hogy terhes munkájában mindig támogatni fogják.

Eröss Lajos püspök mondott ezután magas szárnyalású, tartalmas, hatalmas beszédet, melyet lapunk élén közlünk.

Az egyházkerület nevében Sütő Kálmán esperes üdvözölte aztán a püspököt, mint az eklezia militans első katonája s működésére Isten áldó kegyelmét kérte. A püspök ezután pásztori áldást adott a gyülekezetnek s a magasztos ünnepély a tanítókepezde énekkarának szépen előadott énekével ért véget.

A nagytemplomból a kollégium d sztermébe vonult ismét vissza a közönség, ahol az ujonnan beiktatott püspök fogadta a tisztelő küldöttségeket. A köv. renddel: A református egyházkerületek együtt.

Az ág. ev. egyházkerületek együtt.

A helybeli egyházak:

- a) a ref. egyház.
- b) a róm. kath. egyház.
- c) az ág. ev. egyház,
- d) a gör. kath. egyház,
- e) az izr. hitközség.

A cs. kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédség tisztikarának küldöttsége gr. Marenzi tábornok, állomásparancsnok ur vezetése alatt.

Kir. tábla, főügyészség, törvényszék, járásbiróság, ügyészség.

A kebelbeli egyházmegyék, az alsószabolcs-hajduvidéki kivételével.

Az alsószabolcs-hajduvidéki egyházmegye.
Debrecen sz. kir. város.

Hajdu vármegye.

A jelentkezett törvényhatóságok együttes küldöttsége u. m.:

Csongrád, Máramaros, Heves, Jásznagykunszolnok, Bereg vármegyék; Nagyvárad, Szatmár, Pancsova és Hódmezővásárhely városok.

Pénzügyigazgatóság, adóhivatal és fővámhivatal.

M. kir. posta és távirtda hivatal.

M. kir. dohánygyár.

Ügyvédi és közjegyzői kamara.

Debreceni kereskedő társulat.

Ipartestület.

A Jótékony Nőegylet és a Szent Erzsébet nőegylet.

A debreceni főiskola tanácsára.

Az egyházkerület középiskolái (gymnásiumok, tanító és tanítónőképző intézetek együttesen.

A helybeli nem református középiskolák együttesen u. m.:

kegyesrendi főgymnasium, állami főrealiskola, felső kereskedelmi iskola.

Az egyházkerület tanítószághoz a küldöttsége, a debreceni református tanítótestülettel, a hajdumegyei tankerület tanítóival és a Gönczy egyesület küldöttségével.

Az országos tanítói árvaház a siketnémák intézetével.

A református énekvezérek országos egyesülete.

Csokonai kör. és Színház

A homokkerti református olvasóegylet.

Egyes egyházak küldöttségei együtt és pedig Hódmezővásárhely, Hajdunánás, Köröstarsa, Pancsova, Zsarolyán, Érendred, Dabóc, Nagyszöllős, Kispereg, Pocsaj, Szatmárnemeti és Papos, Szentés.

A főiskola ifjusága.

A földesi egyház és a darvasi egyház és polgári község.

Az impozáns ünnepek lezajlása után fényes bankett volt a Royal szálloda nagytermében. Ott voltak az egyházkerület városunkba érkezett összes tagjai, ugyszintén Debrecen város társadalmának minden tekintélyes tagja.

(Folyt. köv.)

A felsőszabolcsi ref. egyházmegye őszi közgyűlése.

(Folyt. és vége.)

Az indítvány egyhangulag elfogadtatott s az előmunkálattal megbízott egyh. megyei tisztviselői kar, még a gyűlés folyamán megtartotta saját értekezletét s egy 8 tagú bizottságot küldött ki, amely a szükséges tervet minden irányban, úgy a kerületi pénztár, mint az anyagi ügyekre vonatkozólag elkészítse, hogy az a jövő év január havában tartandó rendkívüli e. megyei közgyűlésen letárgyalható legyen.

Több időt vett igénybe a székelyi egyház ügye. Az egyházmegyei ügyészi indítványa folytán kimondatott, hogy a presbyterium feloszlatatik, a konvent felkértek, hogy a székelyi egyház ügyét rendkívüli bírósági ülésében tárgyalja le, — Felügyelő lelkészé Nagyváthy Ferenc tanácsbíró, gondnokká pedig Mezőssy László főszolgabíró választattak meg és

kérettek fel, hogy az egyház ügyeit ideiglenesen vezessék.

A gyüreai egyháznak megengedtetett, hogy saját beltelkére a község egy iskolát és tanító lakást építtethet s elfogadta a küldöttség azon megállapodását, hogy azért az egyház a már közfelekezetű gyermekeket is taníttatni fogja s a község képviselői tagjai közül 4 presbytert választ, akik mindaddig tagjai lesznek a presbyteriumnak, míg képviselő tagságukat megtartják.

B.-aranyoson a megválasztott tanítót, akit az esperes tudta és engedelye nélkül választottak és vittek be az egyházba a hívek, meg nem erősítette a közgyűlés, mert ott a tanítói állás régóta meg lett szüntetve s a lelkész végezte a tanítást. Az iskolai év végéig megtűri a közgyűlés a tanítót s a tanításra nézve az eddigi állapot tanítói tenn s a lelkész a tanításra köteleztetett. A tanító fizetésével szemben semmi felelősséget sem enged vállalni az egyháznak.

A segély-kérvények pártolólággal terjesztettek fel a felsőbb egyházi hatóságokhoz. Bárcsak igazán figyelembe vetetnének, mert egyházaink a kért segélyekre méltán rá vannak szorulva.

Az esperesi évi jelentésből örömmel értesültünk, hogy a vallaserkölési állapot örömdetes fejlődést mutat, de még mindig vannak egyházak, hol a hétköznapi istentisztelet csak néha, vagy sohasem tartatik meg. Szigorú büntetés terhe alatt hívatnak fel a lelkészek és köteleztettek e hiány megszüntetésére. Felelőség terhe alatt mondatott ki az adósságok pontos törlesztése, ugyszintén a leveltárak rendezése. — Több egyház hívatott fel az épületek javítására, vagy újak építésére.

Örömmel értesült a közgyűlés, hogy az egy évi kegyes adományok összege 30,357/87 korona, amelyért az adományozókkal szemben, illő köszönet szavaztatott.

A számvevőszék jelentése folytán a tanítói gyámpénztár számadása; ugyszintén az egyházmegye egyesített pénztári számadása helyben hagyatott s pénztárnokoknak a felmentvény megadatott.

Az egyházmegyei gyámpénztár az orsz. lelkészi nyugdíjba fizetni fog saját tagjaiért 3608/55 koronát, a nem tagok, tehát az újabb lelkészekért 931.65 koronát. Ez összegek az 1908-ik évi költségvetéshez, pótköltség gyanánt esatolhatnak s a szétosztási művelet, vagy kivetési összeg a jegyzőkönyvbe névszerint felvetetik. Az országos nyugdíj egyesületbe be nem lépett lelkészek részére, — akik a belépésre koruknál fogva már nem kötelezhetők, a gyámpénztár, a gyám-tári járulékaiknak megfelelő összeggel segélyeztetnék.

A leányneveldei gondnoknak számadása elfogadott s részére a felmentvény megadatott.

Örömmel vette a közgyűlés a számvevőnek azon jelentését, hogy a kamatok és egyéb követelések a pénztárba szepen folytak be, úgy, hogy törvényes intézkedésre szükség nem volt.

A kezelés alatt levő pénztár összege 440 ezer korona. Ez az egyházmegyei pénztár múlt évi mérlege.

A közigazgatási hatóságoknak elismerés és köszönet szavaztatott, az egyházak érdekében kifejtett támogatásuk és munkálkodásukért s azt jegyzőkönyvi kivonatban kívánja tudomásukra hozatnia.

Az egyházmegyei közigazgatási szükségletre, az egyházkerülettől leküldött ezer korona segély és a még lélekszám szerint nyerendő összeg a közigazgatási pénztárba utaltatott.

A gömöri egyházmegye átiratát, az iskolai vagyionnak az egyház nevére való átirathatása tárgyában, ugyszintén a lelkészi fizetések rendezése tárgyában — elfogadta s pártolólággal ir fel a kerület útján a konventhez.

Ezután egy kellemes meglepetésben részesültek a közgyűlés lelkész tagjai. Ugyanis Nánássy Andor világi tanácsbíró, a világi tanácsbírói kar és még más világi egyének aláírásával ellátva egy indítvány adott be a lelkészi fizetések mielőbbi sürgős rendezése tárgyában. — A figyelmet mindvégig lekötő beszédben hosszasan fejtegette a ref. lelkészi karnak nemcsak az egyház, de a haza érdekében is kifejtett önzetlen szeretetét és munkásságát s kijelentette, hogy itt az ideje annak, hogy ez értelmi testület is megkapja munkájának érdemlett jutalmát, midőn már majd minden osztály ki-elégítéséről gondoskodott a magyar állam.

Jóleső érzéssel fejezte ki a közgyűlés a világi egyéneknek e nagy figyelméért hálás köszönetét s az indítványt egyhangulag magáévá téve, kimondotta, hogy feliratban kéri az egyházkerület útján az egyetemes konventet, hogy az egyh. törvényben biztosított fizetés minimum és korpótlék megadassanak s annak kiszöklését az egyházi felsőbb hatóságok, az illetékes köröknél hathatósan sürgessék és támogassák.

A szatmári egyháztanácsnak a debreceni prot. lap elleni állásfoglalása tárgyában a közgyűléshez küldött megkeresésére kimondta a közgyűlés, hogy egy hivatalos lap szerkesztését szükségesnek tartja s e tárgyban pártolólággal ir fel a szatmári egyháztanács átirata mellett az egyházkerülethez. Az egyházakat a lap járátása iránti kötelezettség alól feloldja s mindenkinek szabad tetszésére bizza a lap járátását.

Az egyházmegyei leánynevelde igazgatónőjévé, egy évi próbaidőre Kovács Katinka választatott meg.

A tanügyi bizottsági elnök jelentése alapján elhatározott, hogy némely egyházakban az a törvény ellenes szokás, hogy az iskolák már tavasszal bezáratnak s a vizsgák megtételnek, ezután mellőzendők s az iskoláztatás mindaddig folytatandó, míg az egyházmegyei iskolai körlátogatóság a vizsgálatot meg nem tartja.

A Kálvin János-alapra az egyházmegye pénztárából 50 koronát adott Közgyűlés s az egyházakat felhívta, hogy a karácsonyi perselypénzt e kegyeletes célra fordítsák.

A „ne temere“ pápai bulla és a jezsuita rend receptiója tárgyában a marosvásárhelyi egyház átirata tárgyában egyhangu lelkesedéssel mondatott ki, hogy az egyházkerület útján felirattal fordul az egyetemes konventhez, kérve, hogy tegyen sürgős lépést a magyar kormánynál az iránt, hogy a felekezetek teljes egyenlősége s a viszonyosság mielőbb törvény által szabályoztassék s igyekezzenek meggátolni azt, hogy az idegen jezsuiták hazánkba be ne özönöljenek s a felekezeti békét és rágalmat általuk felzavartatni ne engedjék.

A jákói egyház lelkésze egy vallássérelmi esetet jelentett be és ez az, hogy a róm. kath. iskolába járó két gyermeket a tanító nem engedte, hogy saját hitfelekezete hittan órájára járhasson, hanem ő tanította a

kath. vallásra s maga adott tanjegyet a vallásból. — A megütközéssel vett jelentés alapján felhivatott a lelkész, hogy előbb a kath. iskolaszéki elnöktől kérjen orvoslást s ha az nem sikerülne, tegye meg a jelentést a vallás- és közoktatásügyi miniszternél.

Az orsz. reform. tanáregyesület azon kérelmére, hogy az egyházmegye hatósága alatt levő leányinternátus növendékei számára, valamely pénzalapnak e célra fordítása folytán a Szövétnek című vallásos hetilap több példányban rendeltesék meg — kimondatott, hogy az internátus igazgató-tanácsának figyelme hivatik fel arra, hogy a kérelem teljesíthetőségét elősegítse.

A sok adásvétel, csere és kölcsön ügy elintézése után a gyűlés késő este végezte be tanácskozását.

Másnap hét közigazg. bírósági ügy és egy fegyelmi volt, amely fél napot vett igénybe. A fegyelmiel egy régóta huzódó ügy fejeztetett be szerencsésen, mert az illető más egyházkerületbe tartozott, így a fegyelmi hatósági jog itt megszűnt.

A gyűlésen meg nem jelenhetett egyházmegyei gondnokot, Gencsy Albert urat, a közebedről sürgönyileg üdvözlöttük.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A kormány és a püspökavatás.** Sok szó esett arról, hogy a magas kormány és ahoz közel álló körök befolyásukat a most megválasztott s nagy örömmel magas hivatalába állított Eröss Lajos püspök érdekében érvényesítették. Ezért azonban nem kívánunk panaszkodni. Sőt. Azt azonban mégsem hagyhatjuk említés nélkül, hogy a püspökbeiktatás alkalmával a magas kormányt senki nem képviselte és akár csak a nemzetiségi püspököknek is kijáró előzékenységének nem volt semmi jelensége. Néhai b. e. Kiss Áron püspökünk halála alkalmából részvetnyilatkoztak ő felsége is, a miniszterelnök is, Apponyi is. Most pedig, hogy másfélmillió magyar ember püspököt iktatott, nem vette észre még Darányi sem. De nem voltak itt a kerületi közgyűlés államtitkár tagjai sem, a mely körülmény a Thaly elmaradásával az egésznek néminemű tüntetésszerű jelleget kölcsönzött. Lehet pedig, hogy nem volt szándékos a dologban. Lehet.

25. éves jubileum.

Tóth Lajos ref. lelkész, tanácsbíró és számvévészeti elnök 25 éves lelkészi évfordulóján folyó hó 15-én ritka szép ünnepség színhelye volt Tiszadob. Az ünnepséget istenisztelet előzte meg, melyet Dr. Baltazar Dezső esperes tartott. Az ünnepi gyűlést Nagytiszteletű esperes ur megnyitván, az egyház és község nevében Bodnár László községi jegyző megkapó szép

beszédben méltatta a jubiláns érdemeit és átnyújtotta az egyházközség tagjai által vett remek kötésű szent bibliát az ünnepeltnek. Mint a tanítók atyai barátját a tanítótestület nevében Makay Balázs ref. tanító üdvözölte megható szavakban a jubilánst, mint iskolaszéki elnököt s átnyújtotta a tanítótestület ajándékát, egy remek selyempalástot. Az ünnepi gyűlés után társas ebédre gyűlt össze Tiszadob színe-java, mely alkalommal szintén sok szép beszéd hangzott el. Az ünnepelt meghatottan köszöntötte meg ünnepelést. Tiszadob, 1908. nov. 16. Szabó Károly tanító.

— **Uj iskola Tárkányban.** Alig egy hónapja avatta fel a remeti ref. egyház ujonnan épített lelkészi lakását s a „tartomány” kisdud református magyarsága máris újabb tanujelét adta aldozatkezségének, előre törekvésének. A tárkányi ref. egyház hivei építették leány növendékeik számára a modern kor kívánalmainak teljesen megfelelő új iskolát és tanítói lakást, mely díszere válik nemcsak a szépen fejlődő község épületeinek, de a vidék iskoláinak is. Önmegadózattással, saját erejükből fedezték az egyháztagnak az építkezés költségeit, gyümölcsöző tökeként helyezve azt el, melynek kamatait a késő kor is élvezni fogja. Szépen sikerült ünnepély keretében avatta fel az egyház f. hó 8-án új iskoláját. A szép számmal összegyűlt közönség éneke nyitotta meg a délután 5 órakor kezdődő ünnepély sorrendjét. A megnyitó beszédet Györy József helybeli lelkész tartotta, szép szavakban fejtegetvén a haladó korszellem amaz intő szózatát, melyszerint a közművelődés s annak apolói az iskolák tehetik nagygyá, hatalmassá nemzetünket, boldoggá e hazát, melyet őseink karddal szereztek. Bottyan Pál belenyési lelkész fölavató beszédeben azt emelte ki, hogy a reformációnak mindig hatalmas támasza volt az iskola s az abból kiáradó fölvilágosodás; legyen az jövőben is: az új iskolában folyjon tovább az építés nagy munkája, Boros Lajos helybeli tanító, Hant Imre sikerült alkalmi költeményt szavalta el; az új iskola új tanítója Zsila Gyula pedig vig monolog előadásával szerzett vidám perceket a megjelent közönségnek. A több számból álló tárgysorozatot a helybeli énekkar szereplése tette változatossá, melynek betanítása és vezetése szintén az új tanító érdeme. Az ünnepélyt vacsora, majd táncmulatság követte, melynek jövedelme a szegény gyermek felruházására fordítatik s amelyről a kellemetlen időjárás dacára is kellemes emlékekkel távoztak a résztvevők. Csak hadd épüljenek az iskolák, paróchiák; az egyházi ügyek iránt sokszor közömbös korunkban jól eső érzésekkel tölt el a buzgóságnak, aldozatkezségnek egy-egy ily jele. Ha jól széjjel nézünk magunk körül, sok téren találunk még elég építeni valót.

— **Tóth János kitüntetése.** A hivatalos lapok egy bennünket reformátusokat is érdeklő

ritka kitüntetésről adnak hírt arról, hogy Tóth János a heves nagykunsági egyházmegye gondnoka, közoktatásügyi államtitkár valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot kapott. Tóth Jánosnak a nevet különösebben a nemzeti ellenállás idején vette szárnyára a fáma. Ő volt egyik vita rendező és vezérkari főnök, kinek barátai az új rendszerben a fő és székes város kapitányi hivatalát szánták. Az alkotmánypart közbelépése meggátolta e tervet és Tóth Jánosnak meg kellett elégedni a kultusz miniszteri államtitkársággal, amely állást gróf Apponyi Albert miniszter ajánlott fel neki. Talán ez a körülmény volt az oka, hogy lapunkon kívül, a mi köreink sem valami nagy elragadtatással fogadták kinevezését és tekintve az Orle iránti megfoghatatlan ellenszenvét, ma sem valami tulságosan lelkeselnek szűkebb hazáján kívül érte. Mi azonban eleitől fogva nagy reményeket fűztünk a Tóth János munkalkodásához. Tudtuk azt, hogy úgy is mint alföldi lakos, úgy is mint magyar ember a debreceni egyetem tántoríthatatlan híve és az alföld kulturális emelésének elszánt bajnoka. Ma is azt valljuk, hogy ezen egyetem létesítése nélkül sem sajnosan feldult politikai és egyháztársadalmi állapotaink gyógyításáról, sem a magyarság helyzetének megjavításáról nem lehet szólni. Az alföldön ma 6.000.000 ember él rosszul, ha kulturája volna, megélhetne teljes jólétben akár négy annyi is. De nincsen megfelelő műveltsége. Népe csak a földműveléssel foglalkozik, azzal is csak úgy, hogy földjének jósága pótolja tudásának fogyatékoságát. Magas fejlődésre képes még nagy vidék, ha erőforrásai nyílnak. Ez pedig nem lehet más, mint a tudás, mely száraz eget, szegényülő lakosait megválthatja és fogyáshoz indult népességét és anyagi erejét megnövelheti. Ime nagy dologra van hivatva, aki az Alföld és a magyarság megmentésére elindul és a debreceni egyetem nagy tervét megvalósítani segíti. Tóth Jánost ezért üdvözljük most is örömmel kitüntetésé alkalmából és kívánunk neki nagy küldetéséhez, az alföld megváltásához szerencsét.

— **A diákok és a püspökiktatás.** A lezajlott ünnepekből a mi diákjaink is kivették a magok részét. A rendezésnél ők működtek közre s nem rajtok mullott, hogy e tekintetben sok volt a panasz. A menetet és ünnepélyt gyönyörű farkas kacagányos disz magyarban, a város színeibe öltözve ők nyitották meg és mint küldöttség ők zárták be. Nem csuda, ha a ki iránt olyan ragaszkodást és szeretetet tanusítottak,

volt tanáruk, a főtiszteletű püspök ur is rájuk gondolt és ha közvetve is, az ő kedves diákjait megvendégelte. Nem volt még soha ilyen konviktusi étkezés. A püspök figyelméből és ajándékából ünnepi ebéd, gyümölcs és bor került az asztalra. Akár csak a legfőbb hadur ünnepén katonáéknál. Volt is köszönés és szivbeli jókívánságul.

— **Kiss Áron emlékünnepe.** Az egyh. ker. rendelkezése szerint f. hó 16-án folyt le a kegyeletes emlékünnepe, melyen Dávidházy János esperes idézte fel lelkünkben néh. H. Kiss Áron vonásait. Az emlékbeszéd, melynek hallgatására a családon kívül a ker. gyűléstestületi és a püspökiktatásra besereglett lelkészek a főgondnok, a főgimnázium, városi közönség, az új püspök vezetése alatt jelentek meg, mindvégig lekötve tartotta a hallgatóság figyelmét s könnyeket fakasztott a szemekben. A ker. közgyűlés rendelve szerint ez emlékbeszéd is kifogadatni.

— **Kerületbeli lelkészek a lefolyt ünnepeken.** A rendezőség nem tudott vasuti kedvezményes jegyekről gondoskodni, szállás is alig akadt nagy Debrecen vármegyében: ennek dacára ritkán sereglettek be még nagyobb számmal lelkészeink, mint ez alkalommal. Ez a megmozdulás az ünnepi alkalomnak is szólt, de az új püspöknek is, akit minden párt egyforma szeretettel és ragaszkodással vesz körül.

— **Toronyavatás.** E hó 11-én avatta föl Antal Gábor dunántúli református püspök a székesfehérvári református egyház templomtornyát. Az ünnepség délelőtt tizedfél órakor kezdődött a földszített templomban. Megjelentek Fejér vármegye és Székesfehérvár város törvényhatósága, élén Széchényi Viktor gróf főispánnal és Saára Gyula dr. polgármesterrel, valamint testületek és egyesületek küldöttei, továbbá a környékbeli lelkészi kar teljes számban. Kutassy Ferencz táci lelkész imádsága után Antal Gábor püspök mondott ünnepi szónoklatot, melynek végeztével megáldotta az új templomtornyot és a harangokat. A fölavatás ünnepség után disztrakoma volt.

Felelős szerkesztő:

Dr. Ferenczy Gyula.

Pályázat.

A debreceni ref. kollégiumi gazdasági tanács pályázatot hirdet a halálozás következtében megüresedett kollégiumi háznagyi állásra.

A megválasztandó háznagy teendői részletesen meg vannak szabva az egyházkerülettől kiadott „Utasítás”-ban, mely a kollégiumi gazdasági tanácsjegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthető. Eszerint általában kötelessége a háznagynak: a kollégium körében felmerülő s az Utasításban részletesen felsorolt irodai ügyek vitele; a hozzá utalt kollégiumi jövedelmek kezelése; a kollégium épületben a tisztaságra, csendre, rendre, a bentlakó ifjakra s a tapintézetre való felügyelet; a kollégium épületeinek s Debrecenben levő házainak gondozása s a felmerülő építkezésekre való közvetlen felügyelet a kollégiumi gazdasági tanács Szervezeti Szabályzatának idevonatkozó (5. §.) rendelkezései értelmében s a hozandó gazdasági tanácsi határozatok szerint.

Pályázhatnak olyan ref. vallásu egyének, kiknek legalább középiskolai érettségi vizsgálatuk, vagy ennek megfelelő képesítésük van s akik a kollégiumi viszonyokkal közelebbről ismerősek.

A pályázati kérvények f. évi december hó 15. déli 12 óráig a gazdasági tanács alantírott elnökéhez adandók vagy küldendők be.

A pályázati kérvényhez csatolandó:

1. keresztlevele;
2. képesítésről szóló okmányok;
3. katonai kötelezettséget igazoló okmány;
4. eddigi alkalmazásról szóló okmányok;
5. orvosi bizonyítvány.

A megválasztott háznagy hivatalát tartozik elfoglalni 1909. január 1-én — 2400 korona övadék letételére köteleztetik s egy évi próbaidő eltelte után állandósíttatik.

Javadalmazása: 2000 korona törzstízetés, 200 korona ötödéves korpótlék öt izben és 600 korona lakáspénz.

A megválasztott háznagy a kollégiumi tisztviselők és szolgák nyugdíjintézetének jogosított és kötelezett tagja.

Debrecen, 1908. november 20.

Simonffy Imre,
kir. tanácsos,
a koll. gazdasági tanács elnöke.

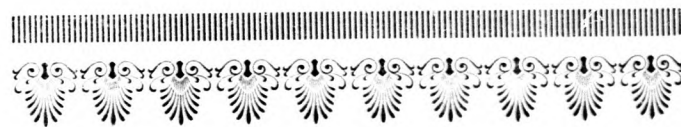
Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlőveszszőt ne rendeljen addig, mig tolem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 korona, Delaware ezre 100 korona.

Czim:

Szigyártó Nagy Mihály

Felsőseged, Somogy megye.

Sesztina Lajos

vaskereskedése

DEBRECZEN, Piacz-utca 23. sz.

Fegyvertöltény-hüvelyek:

Lefauchaux és Lancaster barna, szürke, zöld.

Hüvely dugasz, réz-gyutacs.

Revolver és Flaubert töltények. Ólom-sörét.

Revolverek, Flaubert-fegyverek.

Szétküldés 5 kilós postacsomagokban.

Vaskályhák fa- és szénfűtésre.

Meidinger, Kráder és Friedlandi kályhák.

Főzőkonyhák.

Ujonnán megjelent művek!

H Ó S E Á S.

Theologiai magántanári vizsgai dolgozat.

Irta:

Ceglédi Sándor

velikai-pisaneai református missiói lelkész.

Ára füzve 350 korona.

Halotti beszédek és imák

Irta:

K I S G Á B O R

volt pápai református lelkész.

Terjedelme 15 és fél iv. Tartalmaz 71 halotti beszédet és imát.

Ára füzve 4 korona.

Megrendelhetők a kiadónál:

K I S T I V A D A R

könyv- és papirkereskedésében Pápán. Fő-utca 21 sz.

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító

T E M E S V Á R.

Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-
Nagytenyészetek.

(Növelési terület 94 hold.)

Világkivitel

A legjobb magvak. A legnemesebb
csemetefák. A legszebb diszfák,

cserjék, rózsák, fenyők.

Kertészeti kézikönyv dilettánsoknak.

Dus főárjegyzék ingyen

Amerikai Cottage-szivólegrendszerű harmoniumokat

valamint európai rendszer szerint
a legolcsóbban szállít

Pajkr Rezső és Társa

Budapest, VIII., József-körut 15. szám

Pianók.

Ára 120 kor.-tól
fölfele.
Részletfizetések
8 kor.-tól fölfele

Pianinók.

Képes árjegyzék
ingyen és bérn.
= 5 évi =
jótállás.

Pedálos-harmoniumok

Mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos
toronaméretekkel, templomok, szemináriumok részére.

Alapított 1851-ben.

DÁVIDHÁZY KÁLMÁN

elsőrangú könyvkötészete és diszműves üzlete
DEBRECEN, Fűvészkert-utca 9.

Teljesen modern berendezésű üzlet. Megbízható s
kifogastalan munkát készít mindennemű könyvköte-
szeti, diszműcikkben és bormunkákban.

Ima-, Énekeskönyv s más *Egyházi műveket* töme-
ges mennyiségben, versenyképes kivitelben és *gyári áron*.

Anyakönyveket, tartós jó kötésben
Szent Bibliát és emléklapokat
különleges diszkötésben jubil-
leumokra.

Aranykönyvek egyházak számára mely játékon-
y adományok nyilvántartására is alkalmas.
Kéziratok befoglalására táblákat, melyek a szöszéken
vagy temetéseknel előnyösen használhatók.

Iskolák számára térképek és táblázatok felhuzását
vászorra vagy papírra és ezeken kívül még számos e
szakba vágó munkát.

Szükséglet esetén bármely cikkre nézve azonnal szolgálók. —
számítások a különleges munkákhoz, — mint *Disztáblák, Emlék-
lap és aranykönyveken, rajzokkal, kívánatra izletes
stylusban, levéltári okmánytírtók.*

Rendkívüli fontos újdonság!

Kiadásunkban megjelent a

Bibliai szemelvények könyve

4 táblázattal, 6 ábrával, 12 gyönyörű képpel és 5 színes térképpel.

A biblia ujonnan revidiált szövege alapján készítette

Murányi János,

péceli ref. lelkész.

A magyarországi ref. egyetemes konvent által 1000 koronával jutalmazott pályamű

Szó- és tárgymagyarázatokkal, rövid ismertetésekkel, táblázatokkal, ábrákkal, térképekkel és képekkel.

Ára csinos és erős fekete bőr vászonkötésben 3 kor.

Amagyarországi református egyetemes konvent 3472—1908. számú körlevélben elrendelte, „Biblia Szemelvények Könyve“ az 1908—9. isk. évi közpiskolai tankönyvjegyzékbe hogy fel-essék. azért kiváló súlyt helyez arra, föltétlenül szükségesnek tartja és elvárja, hogy e kivitív-tankönyv az összes hazai gimnáziumokban, polgári fiu- és felsőbb leányiskolákban, reál- és ipanő iskolákban, továbbá tanító- és tanító-ő-képezdekben a református vallásoktatásnál segédkönyvül-alkalmaztassék.“

Felhívjuk ezuttal b. figyelmét a szakkritika által osztatlan elismerésben részesített következő tan-könyvekre .

Tankó Béla, A főbb vallások története és a keresztyén egyház története a reformációig, füzve — — — — — 1 K 80 fill.

Tankó Béla, Egyháztörténeti olvasmányok.

I. kötet. A reformációig — — — — — 1 „ 80 „

II. kötet. A reformációtól kezdve — — — — — 2 „ — „

III. kötet. A magyar reformáció — — — — — 2 „ 40 „

E gyűjteménnyel a szerkesztő az egyháztörténelem tanulásához óhajtott segédkönyvet adni, mindenck előtt a **tanulóknak**, de az első tájékozódást kereső nagy közönségnek is kezébe.

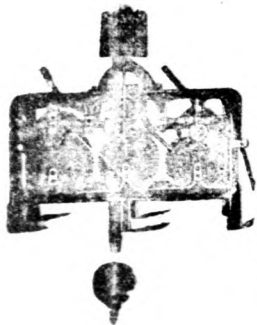
Megjelentek és kaphatók :

Hegedüs és Sándor

Debrecenben.

prot. egyházirodalmi
könyvkiadóhivatalában

Toronyórák

palota-, városházi-, gyári- és lak-
tanya berendezését a legelőnyöseb-
ben eszközli

Mayer Károly utóda
Müller János
első magyar óragyár

== gőzerő berendezéssel ==
Budapest, VII., Csömöri-u.
50. saját házban.

Képes arjegyzetek és költségvetések bérmentve.

Kálvin János művei.

Szerkeszti CZEGLÉDI SÁNDOR.

Eddig megjelentek :

1. A genfi egyház kátejja.

Fordította Czeglédi S. Ára 60 fillér

2. Az egyház reformálásának szükségességéről.

Fordította Czeglédi S. Ára 80 fillér.

3. Kálvin János értekezése az ereklyékről.

Franciából fordította Czeglédi S. Ára 50 fillér.

4. Sadolet biboros levele. Kálvin válasza

Fordította Ladányi Pál. Ára 60 fillér.

5. III. Pál pápa levele Kálvin János megjegyzéseivel.

Fordította Czeglédi S. Ára 50 fillér.

6. A párisi theol. fakultás hitcikkei Kálvi ellenirataival.

Fordította Pongrácz József. Ára 50 fillér

Minden kötet külön kapható.

E hat mű egy diszes kötetben is meg fog jelenni.
— A 25 ívnyi terjedelmű kötet ára 4 k. 50 fill. —

Mind e művek megrendelhetők

a Magyar Kálvin-fordítók bizományosánál

Kis Tivadar könyvkereskedésében PÁPÁN

Lukács Vilmos és Testvére

Hatvan-utca 5

Tető fedési vállalat Eternit aszbeszt cement
palával. Aszfalt lemezek egyszerű és kettős ragasztott
fedés Facement tetők készítése. Mindennemű beton
és cement munkák. Portland és román cement.

Telefon 308.

Löfkovits Arthur

— óras, ékszerész üzlete Debrecen, Piac-u. —

Egyházi készletek, keresztelő edé-
nyek, urasztali poharak, tányérok,
kannák alkalmi ajándékok
nagy raktára.

A református egyházak szállítója.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

könyvnyomdája

a legolcsóbban és izlésesen készít mindenféle
nyomdai munkát, u. m.

Táblázatokat, Alapszabályokat, Könyveket,
Műveket, Báli meghívókat, Névjegyeket,
Röpiratokat, Adó könyvecskéket, Lapokat,
Termény-, Pénz-, Magtárkezelési íveket,
Lakodalmi kártyákat Stb.

Hajdumegyei Népbank mint szövetkezet.

Ötödik évtársulatát 1908. január elsején nyitotta meg melybe tagok bármikor beléphetnek.

Az intézet tagjainak száma rövid négy évi fenállása alatt 4200-re emelkedett, a kik 16,000 törzsbetétre több mint 800,000 koronát fizettek be, mely összeg az évtársulat tartama alatt 2500,000 korona tőkének felel meg.

A vidéki tagok befizetését megkönnyítjük azáltal, hogy a pénz beküldésére postatakarékpénztári befizetési lapokat díjtalanul adunk.

A törzsbetétek eddig megállapíthatólag 6/-ot jövedelmeznek.

Kölcsönöket a hétbármelyik napján utólag fizetendő legolcsóbb kamattal folyósít.

Minden 10 korona kölcsön heti 50 fillérjével visszafizethető, melyben a kamat is befoglaltatik, tehát külön kamatot nem kell fizetni.

Kölcsönöket adunk: 1. A befizetett összeg $\frac{9}{10}$ erejéig kezesség nélkül. 2. Kezességi kölcsönöket egy vagy több elfogadható kezes jótállása mellett, még azon esetben is, ha azok nem szövetkezeti tagok. 3. Jelzálog kölcsönöket ingatlanokra való bekebelezés mellett. 4. Zálog kölcsönöket biztosítékkal elfogadható értékekre.

Jelentkezések az ötödik évtársulatba való belépésre vagy kölcsön iránt, bármely nap délelőtt vagy délután az épület helyiségében Piac-utca 69. szám, az Ipar- és keresk. kamara épületében eszközölhetők.

Dr. Revi Nándor,
jogtanácsos.

Dr. Brukner Ernő,
elnök.

Ügyvezető választmány:
Dr. Ferenczy Gyula,
elnök.

Hegedüs Sándor.

Grósz Nagy Ferencz

Orgona - Harmoniumok

A gyönyörű hang, melyet a világhírű és elismert legjobb gyártmányú amerikai rendszernek elmés szerkezete elővarázsol, önmagának zeng dicséretet. 65 forinttól minden árban kapható.

Első magyar — villamos erőre berendezett — hangszergyár.

Stowasser J. cs. és kir. udvari hangszergyáros, a m. kir. zene-akadémia, színházak, művészek stb. szállítója

BUDAPEST, II., Lánchid-utca 5.

Továbbá ajánlja saját gyárában készült, elismert legkiválóbb minőségű összes huros-, vonós- és fuvó-hangszereit, szakértői és feltétlen szolid árak mellett.

Hangfokozó-gerenda
mely által bármely hegedű, gordonka beillesztése után sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer. (Biztos siker.) Hegedűbe hangfokozó-gerenda 4 frt. Kezeség minden egyes hangszernél.

Legnagyobb gyár és raktár.

Saját találmányú (Rákóczi) Tárogató; általánosan elismert legjobb, mely tökéletes solo hangszerré általam konstruáltatott iskolával 35 forinttól feljebb.

Az összes hangszerek javítása különleges, szakzerű pontossággal, jutányos árban; kezeség minden egyes hangszernél. Árjegyzék minden egyes hangszerről külön, kivanatra bérmentve küldetik.

— Kivétel nagyban és kicsinyben.

PONTOS ÉS
LEGJOBB

Ó R Á K

5 évi jótállás mellett! 5

= Egyházi szent edények =

urvacsora-kelyhek, keresztelő-kannák
medenczék és borkancsók

arany és ezüst ékszerek
evőeszközök, chinaezüst-disztárgyak

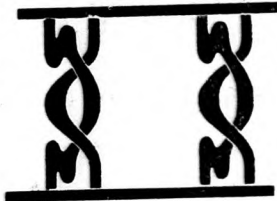
részletfizetésre is!

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok!

Árjegyzék 2000 képpel ingyen és bérmentve

POLGÁR KÁLMÁN

műorás és ékszerész BUDAPESTEN VII. Erzsébet-körút 29 sz
Az ev. ref. egyházak szállítója,

Pontos kiszolgálás; jutányos árak!

Baktai EGRY FERENCZ

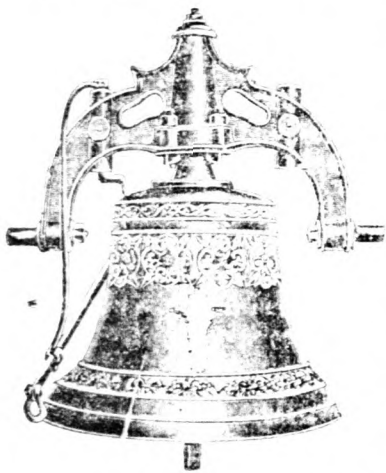
Harangöntő

KISGEJÓCZ. (UNGMEGYE.)

Alapítva 1793-ban.

Alapítva 1793-ban.

Kitüntette: Budapest Hódmezőv. hely
Pécs és az országos Iparegyesület által, ezen
felül nagyon sok elismerő irat.

Készít

harangokat

Előre meghatározott
hangnemben a legmesz-
szőbb menő jótállás
mellett, továbbá

vasharang-lábakat
és régi

harangokat,

szabadalmazott forgat-
ható vaskoronákra at-
szerel. o o o o o

Tessék árjegyzéket kérni!

Novotny Antal

harangöntőde és
vasharanglábgyár

Temesvár - Gyárváros.

Ajánlja magát több
évi szavatolás mellett
régii harangok újraön-
tésére, valamint új ha-
rangok és teljes ha-
rangesoportok előre
meghatározott hangok
után elkészítésére. Kü-
lönösen ajánlja saját
találmanya új mo-
dern atlyukasztott

harangjait

melyek felső részükön
a hege düchez hasonló
S alakú nyílásokkal
vannak ellátva és azért
erősebb, terjedelme-
sebb és mélyebb han-

gok, mint régi modorúak. Ily szerkezetű 327 kgos harang
hangban egyenlő 467 kgos régi modorú haranggal. Ajánl
továbbá fogatható vertvas koronákat, régi harangok lyet-
nekkel való újra szerelését és vertvas harang állványoka-

Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgál-
tatnak. — Az 1896 orsz. kiállításán milleniumi nagy
éremmel kitüntette.

A „Neumann M.” cég debreceni áruházáról.

Elsőrendű látványossága Debre-
cenben a Piac-utcának

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari szállító cég

♂♂ férfi, fiu és leányka ruha-üzlete. ♀♀

A járókelőket megállítják a pompázó kirakatok, melyekben izléssel és
dusan vannak felhalmozva az őszi idény legujabb divat-darabjai.

Ezen elsőrangú férfi-ruha üzletnek, mely 56 év óta áll fenn jó hírneve
a közön ég körében a népszerűséget megszerezte, különösen impozáns az
üzlet belseje, melyben pa arul vannak felhalmozva hazai és külföldi szöve-
tekből készült ruhakülönlegességek.

Az üzlet a legszolidabb alapra **szabott árak** mely minden darabon ki-
van fektetve, a mennyiben a szabott árak tüntetve látható, a leg-
pontosabban lesz betartva, úgy, hogy a közönség a legpontosabb bizalom-
mal eszközölheti bevásárlásait.

Vidékről érkező megrendeléseket a cég pontosan teljesíti és a meg-
nem felelő árut készséggel visszaveszi.

Alapított 1845-ben.

Mérték sz. int külön osztály

ALAPITVATOTT 1845-BEN.